

BRASIL

potència exportadora d'aliments

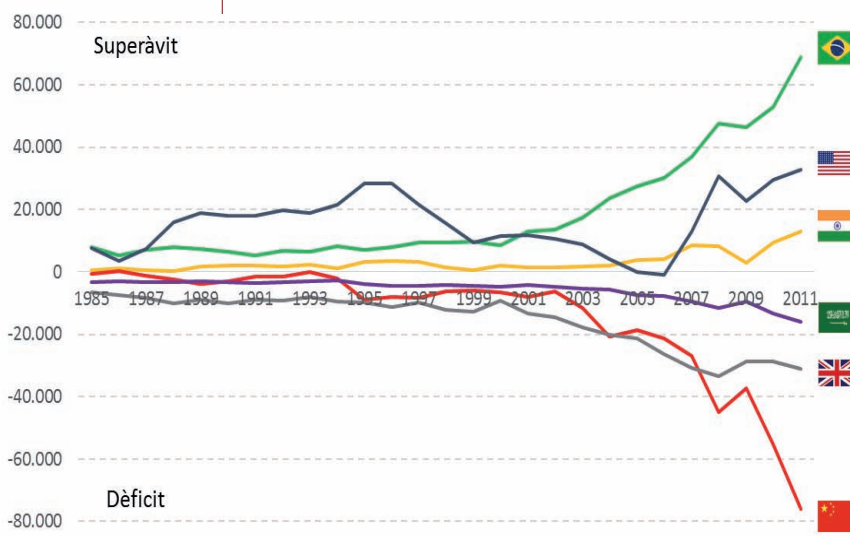
D'un temps enrere fins avui, tendim a dividir el món global en països desenvolupats i emergents. Tanmateix, dins d'aquest segon bloc la realitat dels països és molt heterogènia i diversa. No només per les diferències en el relat històric i els valors, sinó també per la molt diferent composició del teixit econòmic i productiu. Aquests països, el que si tenen en comú, és el ràpid creixement en termes de PIB per càpita que han experimentat –amb més o menys intensitat– en les darreres dues dècades. Una de les principals conseqüències d'aquest creixement tan important en la renda disponible, és, sens dubte, l'enorme creixement en la demanda d'aliments.

Aquesta demanda d'aliments està alimentada per dos factors: d'una banda l'augment de població que, a dia d'avui, es concentra pràcticament en la seva totalitat, en aquests països; i, d'altra banda, en els canvis de la dieta que aquest augment en la renda disponible comporta. A mesura que l'economia creix, les persones passen d'una dieta bàsicament basada en el cereal, a una on el component central és la carn. Per posar en context, a nivell global, el creixement de la població s'espera que sigui de prop de 2.000 milions de persones fins al 2050 on assolirem la rellevant xifra de 9.000 milions de persones a tot el planeta. D'altra banda, uns 1.800 milions de persones canviaran la seva dieta per una més rica en proteïna càrnica. En l'escenari base, les projeccions són que la demanda global d'aliments creixi entre un 50-70% en les properes quatre dècades. Tot un repte. Com remarcava el setmanari britànic *The Economist*, aquest creixement implica que, i citem textualment: "en els propers 40 anys, la humanitat ha de produir tants aliments com en els darrers 10.000."

Davant d'aquest escenari trobem dos tipus d'economies emergents. D'una banda, economies que poden produir internament tot l'aliment que necessiten i que, fins i tot, en poden exportar de manera creixent aprofitant la forta demanda global dels productes agroalimentaris. I, per altra banda, països

que, al revés, veuen com el creixement en la productivitat i producció del seu sector agrícola no és suficient per satisfer l'exponencial creixement de la demanda i veuen com, a mesura que el creixement avança, també ho fa el seu dèficit comercial d'aliments. En el segon escenari, el cas més paradigmàtic és la Xina; en el primer, el cas més paradigmàtic és Brasil (veure figura 1).

Figura 1. Saldo comercial agrícola (milions de dòlars)

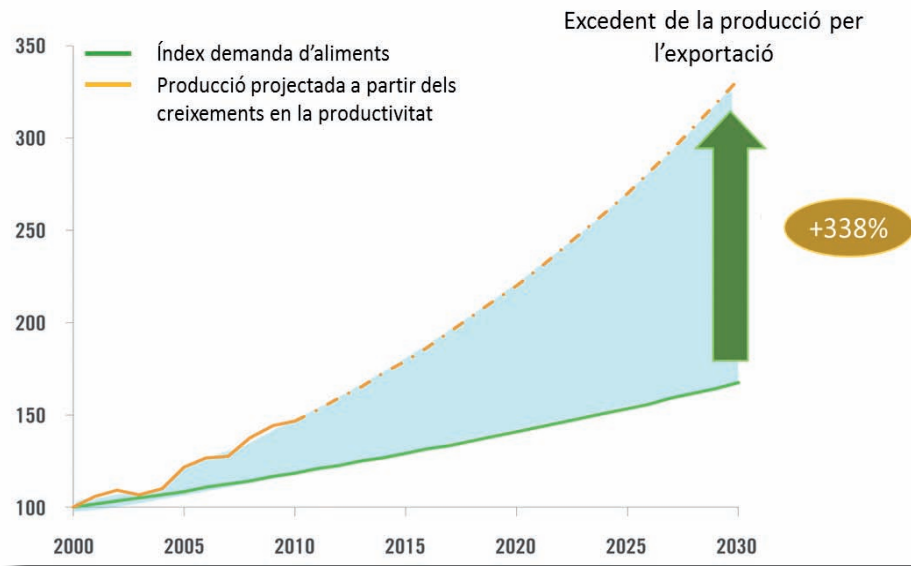

Font: FAO

Brasil és una de les economies que en els darrers anys ha apostat més decididament per invertir en agricultura i, avui, és dels països emergents on el sector agrícola està més capitalitzat. Les reformes de caire institucional, reforçant el règim de propietat de la terra i ampliant notablement els graus de llibertat dels agricultors i empresaris agrícoles, ha estat també un factor decisiu en les polítiques dels darrers anys. Això ha permès que la productivitat del sector agrícola al Brasil hagi crescut un 4,3% anual durant tot el període 2001-2010 donant un salt en la producció. Aquesta revolució en el camp brasiler l'ha consolidat entre les grans potències exportadores d'aliments, amb un superàvit comercial superior als 75.000 milions de dòlars. La Xina, per la seva banda, com es pot veure a la figura 1, té un dèficit proper als 80.000 milions.

Figura 2. Projecció producció d'aliments vers la demanda projectada al Brasil
Font: 2013 Gap Report

La natura i la desigual repartició dels recursos, com succeeix en el sector energètic, també explica part d'aquesta situació. Si la Xina representa un 20% de la població mundial i només un 7% sobre el total de terra disponible per l'agricultura, en el cas del Brasil la situació és justa-ment a la inversa: Brasil té un 5,3% sobre el total mundial d'hectàrees cultivables i només un 2,9% de la població total. En part per això, les projeccions per Brasil són que, de continuar les tendències actuals, el país podria veure com el seu excedent en la producció d'aliments i

que per tant es pot destinar a l'exportació, podria augmentar un 338% fins al 2030 (veure figura 2). Com, també hem remarcat, la situació de la Xina no té res a veure, els xinesos en els propers anys veuran com, segons totes les projeccions, la seva producció d'aliments creix a un ritme menor que la seva demanda que s'espera que es multipliqui per un factor tres fins 2030. Així doncs, una part cada cop major del consum alimentari xinès dependrà de tercers països i potències exportadores d'aliments com Brasil. Els estudis estimen que fins un 28% de la demanda total d'aliments de la Xina al 2030 haurà de ser satisfeta en els mercats globals (veure figura 3).

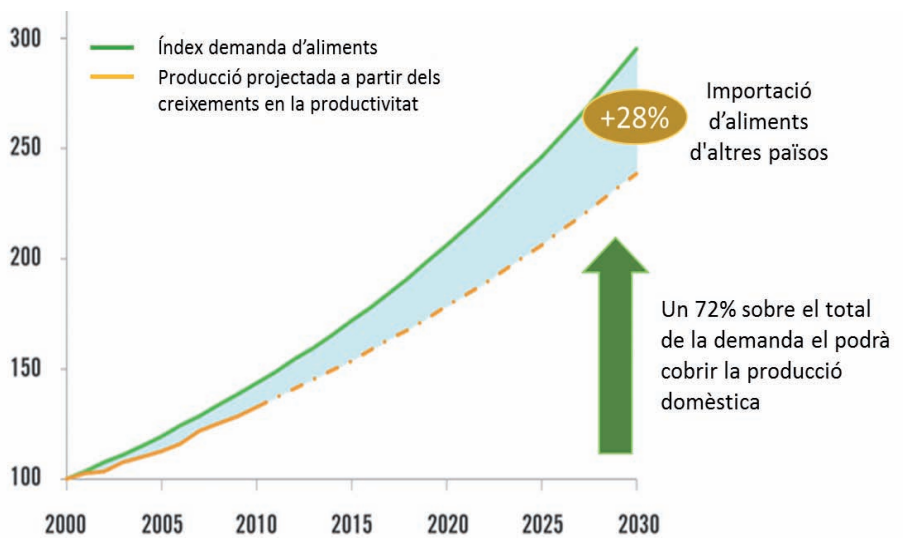

Figura 3. Projecció producció d'aliments vers la demanda projectada a la Xina

Font: 2013 Gap Report

No ens ha de sorprendre, doncs, que el primer soci comercial de la Xina a Llatinoamèrica sigui Brasil i que tots dos països estiguin col·laborant –l'interès de la Xina és enorme – en inversions en agricultura en alguns països de l'Àfrica, com Moçambic, i també al mateix Brasil. La seguretat alimentària de la Xina depèn de tercers països, tendència que, tanmateix, s'espera que vagi en augment per una diferència cada cop major entre el que la Xina pot produir a nivell intern i el seu nivell de consum. Tot això és rellevant perquè condiciona la geopolítica de les noves potències d'una manera definitiva i ajuda a explicar els grans fluxos comercials d'un món cada cop més interconnectat i global.